

Mogyoród Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
/2016. () önkormányzati rendelete
a Mogyoródi-Somlyó helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításról

Mogyoród Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (3) bekezdésében foglaltakra, a következő rendeletet alkotja:

1. §

- (1) Mogyoród Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete helyi jelentőségű védett természeti területként az 1. mellékletben szereplő ingatlanokat (a továbbiakban: HTT) védetté nyilvánítja a Mogyoródi-Somlyó elnevezéssel.
- (2) A HTT kiterjedése 71.527 m² (351.798 m²).

2. §

A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja, hogy

- a) a Mogyoródi-Somlyó, mint a Szent László Kilátónak helyet adó terület és természeti érték, így különösen
- aa) a Szent László Kilátó környezetének fenntartható ökoturisztikai hasznosítása, a természetes és védett növényfajok és élőhelyeik legkisebb zavarása mellett,
- ab) a területen élő védett növény- és állatfajok állományainak, így különösen a bíboros kosbor, budai imola, macskahere, pusztai meténg, tavaszi hérics, gyurgyalag,
- ac). a terület felszínmorfológiai értékeinek jövő nemzedékei számára történő megőrzése, valamint lehetőség szerinti környezeti állapotának fejlesztése, javítása,
- b) a HTT területén megtalálható országosan védett növények és állatok, valamint azok élőhelyeinek megőrzése és fejlesztése,
- c) Mogyoród településképét is meghatározó, a nemzeti ökológiai hálózat részét képező természetes érték megóvása, a biológiai sokféleség növeléséhez a feltételek megteremtése,
- d) az emberi zavarást a Kilátó szűk környezetére és a kijelölt gyalogos ösvényekre, utakra szorítása,
- d) idegenhonos és intenzíven terjedő fa- és cserjefajok visszaszorítása,
- e) a HTT területének fenntartható használata.

3. §

- (1) A HTT természeti értékeinek felsorolását és természetvédelmi kezelési tervét a rendelet 2. melléklete tartalmazza.
- (2) A HTT területén található élőhelyek kezelési javaslatait a 1. függelék, míg a részletes kezelési leírásaikat a 2. függelék tartalmazza.
- (3) A HTT növénytani fajlistáját a 3. függelék tartalmazza.

4. §

Az 1. §-ban meghatározott területeken Mogyoród Nagyközség Önkormányzat jegyzőjének, mint természetvédelmi hatóságnak a hozzájárulása szükséges:

- a) bejelentés vagy építési engedély nélkül végezhető építési, felújítási, bontási tevékenységhez,
- b) quaddal, terep-motorkerékpárral, segédmotoros kerékpárral, motorkerékpárral történő közlekedéshez,

- c) lóval, kerékpárral a közforgalom számára meg nem nyitott utakon és a gyalogösvényeken történő közlekedéshez
- d) honos fa kivágásához,
- e) nem erdőtervezett területen növény telepítéséhez, cseréjéhez,
- f) terepszint rendezéshez vagy a terület művelési ágához nem köthető ideiglenes hasznosításhoz,
- g) tűzrakó hely kialakításához.

5. §

A terület természetvédelmi kezelési feladatait ellátó szervezetek

- a) a Mogyoródi Polgármesteri Hivatal,
- b) ... Alapítvány,
- c) ... Egyesület.

6. §

Ez a rendelet 2017. január 1-jén lép hatályba.

Mogyoród, 2016. november ...

Paulovics Géza
polgármester

dr. Moldván Tünde
jegyző

Ezen rendelet kihirdetése megtörtént: 2016. december ... napján.

dr. Moldván Tünde
jegyző

1. melléklet a .../2016. (.....) önkormányzati rendelethez

	A	B	C
1	Helyrajzi		
	szám	Művelési ág	Terület (m)
2	0183/37	szántó	40862
3	0195/3	szántó	17524
4	0195/4	a legelő	17178
5		b szántó	2243
6	0195/5	a legelő	26660
7		b szántó	19840
8	<u>0198/2</u>	<u>a erdő</u>	<u>15398</u>
9		<u>b kivett kilátó</u>	<u>1000</u>
10	0198/3	kivett út	2261
11	<u>0198/7</u>	<u>erdő</u>	<u>6684</u>
12	0198/9	legelő	50535
13	0198/11	kivett víztároló	2874
14	<u>0198/12</u>	<u>legelő</u>	<u>14384</u>
15	<u>0198/13</u>	<u>erdő</u>	<u>17662</u>
16	<u>0198/15</u>	<u>legelő</u>	<u>17399</u>
17	0198/16	legelő	3203
18	0198/17	legelő	100
19	0198/18	legelő	1100
20	0198/19	legelő	2800
21	0198/20	legelő	96
22	0198/21	legelő	400
23	0198/22	legelő	1301
24	0198/23	legelő	4295
25	0198/24	legelő	1601
26	0198/25	legelő	380
27	0198/26	legelő	200
28	0198/27	legelő	400
29	0198/28	legelő	3099
30	0198/29	legelő	600
31	0198/30	legelő	201
32	0198/31	legelő	499
33	0198/32	legelő	2101
34	0198/33	legelő	287
35	0198/34	legelő	292
36	0198/35	legelő	1200
37	0198/36	legelő	399
38	0198/37	legelő	200
39	0198/38	legelő	300
40	0198/39	legelő	900
41	0198/40	legelő	300
42	0198/41	legelő	1501
43	0198/42	legelő	100
44	0198/43	legelő	200
45	0198/44	legelő	900

1. melléklet a .../2016. (.....) önkormányzati rendelethez

46	0198/45	legelő	700
47	0198/46	legelő	499
48	0198/47	legelő	100
49	0198/48	legelő	100
50	0198/49	legelő	100
51	0198/50	legelő	100
52	0198/51	legelő	100
53	0198/52	legelő	300
54	0198/53	legelő	100
55	0198/54	legelő	100
56	0198/55	legelő	200
57	0198/56	legelő	900
58	0198/57	legelő	300
59	0198/58	legelő	100
60	0198/59	legelő	400
61	0198/60	legelő	304
62	0198/61	legelő	300
63	0198/62	legelő	300
64	0198/63	legelő	300
65	0198/64	legelő	1200
66	0198/65	legelő	200
67	0198/66	legelő	200
68	0198/67	legelő	100
69	0198/68	legelő	99
70	0198/69	legelő	100
71	0198/70	legelő	99
72	0198/71	legelő	295
73	0198/72	legelő	41
74	0253/8	szántó	10000
75	0207 hrsz	kivett árok	3578
76	0208/23	erdő	49124

Mogyoródi-Somlyó Helyi Természetvédelmi Terület

Természetvédelmi kezelési terv

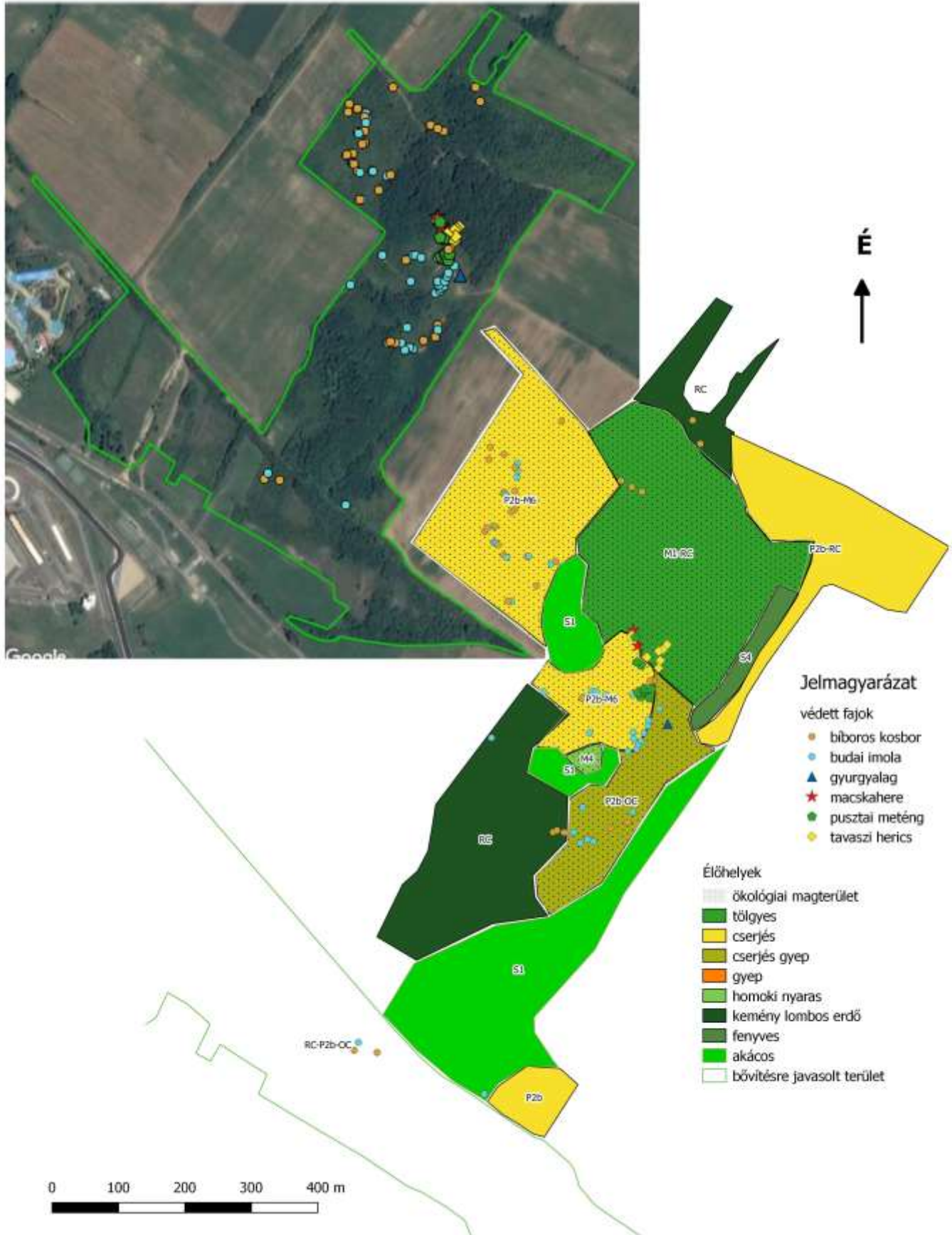
**Mely a RENATUR 2005 Bt tanulmánya* nyomán készült Mogyoród Nagyközség
Önkormányzatának megbízásából.**

Készítette:
Pásztor Tamás
Környezetkutató Geográfus

2016. október 05.

***A MOGYORÓDI SOMLYÓ-HEGY ÉS A MOGYORÓDI-PATAK CSÍKVÖLGYI
FORRÁSVIDÉKÉNEK ÉS BELTERÜLETI SZAKASZÁNAK HELYI VÉDETTÉ
NYILVÁNÍTÁSÁT, TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSÉT MEGALAPOZÓ BOTANIKAI
VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI ÉS ÉRTÉKELÉSÜK**

A Mogyoródi-Somlyó HTT élőhelyei és védett növényei

Előszó

A műholdfelvételen (7. oldal) zöld vonallal határoltuk körbe a Mogyoródi-Somlyó Helyi Természetvédelmi Terület - továbbiakban HTT - javasolt területét, amely területen belül található a HTT tényleges területe. A védelemre javasolt területeken az ingatlan művelési ágának megfelelő tevékenység végezhető, amelynek során az önkormányzat javasolja a jelen kezelési terv figyelembe vételét különösen az országosan védett növények és állatvilág megőrzése érdekében.

A HTT tényleges és javasolt területével érintett ingatlanok közül ki kell emelni a magasan legértékesebb, kilátó és „krosszpálya” körüli élőhelyeket. Ez a térképen pöttyözéssel jelölt központi terület, amelyen a védett növény és állatfajok nagy része található, így ezt neveztük ki a HTT ökológiai magterületének is.

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A HTT őrizze meg, illetve állítsa helyre

1.1.1. a területen élő védett növény- és állatfajok állományait, így különösen a bíboros kosbor, budai imolát, macskaherét, pusztai meténget, tavaszi héricsét, gyurgyalagot,

1.1.2. az országosan védett növény és állatfajok természetes élő-, és fészkelőhelyeit;

1.1.3. a terület felszínmorfológiai értékeit;

1.1.4. a Szent László Kilátó környezetének fenntartható ökoturisztikai hasznosítását, a természetes és védett növényfajok és élőhelyeik legkisebb zavarása mellett.

1.2. Az emberi zavarást a Kilátó szűk környezetére, illetve a kijelölt gyalogos ösvényekre, utakra kell korlátozni, amelynek betartása különösen fontos az ökológiai magterületeken, ahol óriási kárt okozhat a taposás.

1.3. Táblákkal, útlezárással és kezdeti időszakban fokozott őrzéssel is fel kell hívni az érintettek figyelmét a változásokra.

1.4. A természeti értékek bemutatása kizárólag olyan módon valósulhat meg, hogy az ne veszélyeztesse az értékes növény és állatvilágot, valamint azok élőhelyeit.

2. Természetvédelmi stratégiák

Honos fák alkotta élőhelyek megőrzése, állapotuk védelme és javítása.

2.2. Értékes gyepek védelme, helyreállítása. Ezzel összefüggésben a

2.2.1. a taposási károk csökkentése a területet feltáró, kizárólagosan használható gyalogösvények kijelölésével,

2.2.2. fakorlátok kihelyezésével,

2.2.3. egyéb utak felszámolásával, használatuk tiltásával, szankcionálásával,

2.2.4. a taposás okozta károk bemutatásával (lehetséges kommunikációs csatornák: tájékoztató tábla, tanösvény, honlap, cikk, szakvezetések).

2.3. Nem őshonos fafajok állományainak fokozatos visszaszorítása, gyepes élőhelyekkel vagy honos fafajok alkotta fás társulásokkal, erdő-sztyepp mozaikokkal történő felváltása.

2.4. A Kilátó látogatásából és a „krosszpálya” használatából eredő káros hatások mérséklése, utóbbi felszámolása. Ezzel összefüggésben:

2.4.1. járművel történő behajtási tilalom elrendelése,

2.4.2. parkoló kijelölése.

2.5. Természeti értékek és megőrzési, élőhelyek helyreállítási módjának bemutatása tanösvény és kiállítás keretében

2.5.1. tanösvény létrehozása a Somlyó-hegyen,

2. melléklet a .../2016. (.....) önkormányzati rendelethez
- 2.5.2. állandó kiállítás kialakítása a Kilátóban
- 2.5.3. túraútvonal létrehozása a Fót, Csomád, Veresegyház, Szada, Kerepes, Gödöllő meglévő útvonalaihoz kapcsolódva.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak:

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- 3.1.1.1. Tájidegen fajok fokozatos visszaszorítása.
- 3.1.1.2. A tájidegen fák kivágása csak a téli időszakban és kisebb csoportokban vagy száralva végezhető. A levágott faanyagot egyenként, lehetőleg fagyott, de mindenképpen télen és száraz talajon kell lehordani.
- 3.1.1.3. A terület munkagéppel történő megközelítés tilos, legfeljebb meglévő gyalogutak igénybevételével és kizárólag tartósan fagyott talajon lehetséges. Gépi szállítás az akácos szegélyterületeken lehetséges.
- 3.1.1.4. Kivételesen a vegyszeres kezelés lehetséges a természetvédelmi hatóság által jóváhagyott módon.
- 3.1.1.5. A feketefenyőt száralva, több év alatt fokozatosan a tuskó kitermelése nélkül eltávolítandó a területről. A tuskókat a lehető alacsonyabbra hagyható meg. Újulat keletkezését tobozszedéssel, a magoncok tő feletti lemetszésével megelőzendő.
- 3.1.1.6. Meglévő honos cserjék megőrzése.
- 3.1.1.7. A terület gyepes élőhelyeinek megőrzése érdekében az eltávolítandó tájidegen fafajok helyén lehetséges a honos fajokkal történő cserjésedés és erdősülés biztosítása vagy egy-egy fa vagy kisebb fásítás szándékos telepítése.
- 3.1.1.8. A legelő és gyepek kaszálása az értékes fajok magérlelését követően időszakban lehetséges a cserjésedés és a nem honos fajok terjedésének meggátlása céljából.
- 3.1.1.9. Nem hivatalos utak számának csökkentése és lehetőség szerint az ingatlannyilvántartás szerinti utak használata, ugyanakkor amennyiben a kijárt út az ingatlan használatát nem gátolja jelentősen és a hivatalos úton megtelepedett védett növényzet léte ezt indokolja, akkor a kijárt úton történő közlekedés korlátozásától el lehet tekinteni az 1.1 pontban leírt célokra tekintettel.
- 3.1.1.10. Az új gyalogösvények kialakulásának megelőzésére intézkedés szükséges.
- 3.1.1.11. Természetkímélő területhasználatról az érintettek tájékoztatása.

3.1.2. Fajok védelme

- 3.1.2.1. A terület védett lágyszárú fajainak és a gyepekhez kötődő állatfajok állományainak fennmaradását a gyepterületek olyan kezelésével (kaszálással vagy legeltetéssel) kell megoldani, mely a fajok magérlelését, magszórását lehetővé teszi.
- 3.1.2.2. A fajdiverzitás megőrzését, növelését a fás élőhelyekkel történő mozaikos tájszerkezet megőrzése, honos fajokkal történő cseréje is segítse.
- 3.1.2.3. A gyepek taposásának lehetőségét a kijelölt gyalogösvényekre kell minimalizálni.

**1.1. Mogyoródi
Somlyó**

magyar név	latin név	lelőhelyek	
		száma	tőszám
pusztai meténg	<i>Vinca herbacea</i>	14	170
budai imola	<i>Centaurea sadleriana</i>	44	399
macskahere	<i>Phlomis tuberosa</i>	2	100
tavaszi hérics	<i>Adonis vernalis</i>	4	57
bíboros kosbor	<i>Orchis purpurea</i>	36	336
<i>Összesen, Somlyó</i>		<i>100</i>	<i>1062</i>

3.1.3. Táj- és kultúrtörténeti értékek

Meg kell őrizni a terület látképi értékeit, úgy hogy ez a kilátó környezetében ne járjon a honos fák kivágásával, és az értékes gyepek visszaszorításával

3.1.4. Látogatás

- 3.1.4.1. A terület szabadon látogatható, de csak az arra kijelölt útvonalakon és gyalogosan, lehetőleg száraz időben, a felázott útról való letérés okozta taposás, talajbolygatás megelőzése érdekében.
- 3.1.4.2. A látogatókat a terület értékeiről információs táblák elhelyezésével tájékoztatandók, hogy a szükséges korlátozások érthetőek és tolerálhatók legyenek. A táblán szerepeljen a természetvédelmi kezelő elérhetősége is.
- 3.1.4.3. A kerékpáros, motoros, kvados, autós, lovas közlekedés és sport korlátozott a területen. Tehergépjármű csak kivételes esetben, kötött nyomvonalon közlekedhet a területen.
- 3.1.4.4. Állandó, vagy ideiglenes parkoló kialakítása a HTT-től északnyugatra a Somlyóhegyi utca, illetve északkeletre a Szilas utca felől 0199 hrsz út mellett lehetséges. Itt fel kell hívnia látogatók figyelmét, hogy a Kilátóhoz vezető út és Kilátó közvetlen környezeti is helyi védett természetvédelmi terület.
- 3.1.4.5. A kilátó-kápolnában tartott rendezvényekre, valamint ezek karbantartási és felújítási munkálataira, egyedi szabályozást kell kidolgozni.
- 3.1.4.6. Tűzet rakni csak a Kilátó mellett a kiépített tűzrakó helyeken engedélyezett, kukát kihelyezni nem javasolt, „mindenki vigye haza, amit hozott”.

3.1.5. Oktatás és bemutatás

- 3.1.5.1. A HTT kiemelkedő környezeti nevelési lehetőségeit javasolt legalább a helyi és térségi iskolák számára megismertetni, de csak szakvezetővel végzett terepi oktatás-nevelés fogadható el.
- 3.1.5.2. A htt értékeit, látogatási szabályait tájékoztató táblán és/vagy tanösvényen, honlapon, helyi lapban közzé kell tenni.
- 3.1.5.3. 2017. szeptemberétől szakkört kell indítani a Mogyoródi Önkormányzat szervezésében, amely Mogyoród Nagyközség természeti értékeinek megismertetését és védelmét hivatott elősegíteni.

3.1.6. Kutatás, vizsgálatok

A terület botanikai monitorozását (védett és inváziós fajok populációmérete, illetve állomány nagysága, cönológiai felvételek készítése stb.) **2 évente** (júniusban és/vagy szeptemberben), zoológiai monitorozását (lepkék, kételtűek, hüllők) **4 évente** kell elvégezteni, az összevethetőség érdekében lehetőleg mindig azonos időpontokban. Az eredményeket a kezelési terv 10 évente esedékes felülvizsgálatakor figyelembe kell venni, értékelni kell.

3.1.7. Terület- és földhasználat

3.1.7.1. A területen csak a szükséges mértékben és módon végzett gye- és erdőgazdálkodás és a kijelölt utakon, vezetővel végzett környezeti nevelés, valamint a gyalogos közlekedés a megengedett.

3.1.7.2. A néhány helyen megfigyelhető (krosszpályától nyugatra), rövid, párhuzamosan futó útszakaszok egyikét fel kell számolni.

3.1.7.3. A krosszpályát fel kell számolni.

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.8.1. A HTT-re belépőket táblákkal kell tájékoztatni, a védettség tényéről, és az új szabályokról

3.1.8.2. Tanösvény létesítése javasolt, melynek nyomvonalát a tanulmányban foglaltak szerint kell rögzíteni

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

Nincs szántó művelési ágú terület a HTT területén.

3.2.2. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

Nincs szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú terület a HTT területén.

3.2.3. Gye (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

3.2.3.1. A kaszálás és a legeltetés elsődleges célja a magas természeti értékű gyepek és általában a gyepek fenntartása, így a túlzott cserjésedés, a tájidegen és honos gyomfajok terjedése megfékezhető.

3.2.3.2. Legeltetés csak a megfelelő méretű állatállománnyal, kíméletesen, száraz talajon lehetséges.

3.2.3.3. Kaszálás elsősorban a tájidegen fajokra és cserjésedő területekre szorítkozzon.

3.2.3.4. A htt gyepeinek kaszálása, legeltetése a gyepek természeti állapotának javításával és a hozzá kötődő állatfajok igényeinek figyelembevételével végzett módon történhet.

3.2.3.5. A gyepeket felülvetni vagy feltörni, erdősíteni, újraszántani tilos.

3.2.3.6. Vegyszeres kezelésük csak környezetkímélő módon lehetséges.

2. melléklet a .../2016. (.....) önkormányzati rendelethez
 3.2.3.7. A kaszálékot egy hónapon belül le kell hordani. A kaszálék alatt tönkrement gyepfoltot helyre kell állítani.

Fajnév	Virágzási idő	A kaszálás/legeltetés javasolt időpontja
Somlyó-hegy		
1. Bíboros kosbor	április-május	júniustól
2. Pusztai meténg	április-május	júniustól
3. Tavaszi hérics	március-május	júniustól
4. Macskahere	(április) május-augusztus	szeptembertől
5. Budai imola	május-október	októbertől
Visszaszorítandó fajok		
10. Aranyvessző	július-október	júniusig, és még 1-2 alkalommal
11. Siskanád	június-július	júniusig, és még 1-2 alkalommal

3.2.4. Erdők kezelése

- 3.2.4.1. Tájidegen fajok telepítése tilos.
- 3.2.4.2. Tájidegen fafajok (fehér akác, nyugati ostorfa, keskenylevelű ezüstfa, fekete fenyő) uralta facsoportok, fák fokozatos (szálanként vagy kisebb foltokban, több éven keresztül) eltávolítása, felváltása tájhonos fa- és cserjefajokra.
- 3.2.4.3. Helyükön lehetőséget kell adni a meglévő honos fás- és lágyszárú-fajok fennmaradására, terjedésére, ezért csak körültekintően, száraz és lehetőleg fagyott talajon történhet a tájidegen fajok kivágása, esetleges vegyszeres kezelése.
- 3.2.4.4. A vegyszeres kezeléshez a természetvédelmi hatóság hozzájárulását kell kérni.
- 3.2.4.5. A kivágott fákat taposási, törési károk nélkül kell helyben darabolni, indokolt esetben, kézben kell kiszállítani a meglévő utakra.
- 3.2.4.6. A fekete fenyvesek felújulását tobozszedéssel, csemeteirtással, meg kell akadályozni.
- 3.2.4.7. A honos fás-szárúakat (elsősorban a galagonyát) abban az esetben kell visszaszorítani, ha gyepekben való terjedése káros mértéket ölt.
- 3.2.4.8. Honos fás szárú fajok spontán magról történő felverődését, ha szükséges, óvni kell. A pótlás, telepítés magvetéssel vagy csemeteültetéssel lehetséges, lehetőleg helyi állományból. A telepítés kizárólag egyedi gödörfúrós telepítéssel lehetséges.

Mogyoródi Somlyó

Élőhely-típus	Á-NÉR 2011 kód és név	Á-NÉR 2011 természetesség	Natura 2000-kód és név	kezelési módok
1. Galagonyás-kökényes töviskesek	P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	2	-	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Calamagrostis</i>-os és <i>Solidago</i>-os foltok évi kétszeri kaszálása, • egyes nagyon záródó cserjefoltok (cserjék, fiatal fák) irtása
2. Molyhos tölgyes, sajmegy-gyes bokorerdő	M1 – Molyhos tölgyes bokorerdők	3	91H0 Pannon molyhos tölgyesek	<ul style="list-style-type: none"> • tájidegen fajok visszaszorítása, • bolygatás minimalizálása (pl. ösvényekről letérni tilos),
3. Akácok	S1 – Akácültetvények	1	-	<ul style="list-style-type: none"> • honos gyeptövises fás társulásra (elsősorban M1) cserélni
4. Feketefenyves	S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek	1	-	<ul style="list-style-type: none"> • honos gyeptövises fás társulásra (elsősorban M1) cserélni
5. Szürkenyáras	M4 – Nyílt homoki tölgyesek	2	91I0 Erdőssztyepp erdők	<ul style="list-style-type: none"> • akácok visszaszorítása
6. Sztyeppcserjés	M6 – Sztyeppcserjések	3	40A0 Kontinentális sziklai- és sztyeppcserjések	<ul style="list-style-type: none"> • mozaikol a töviskesekkel, szükség esetén azzal együtt visszaszorítani
7. Jellegtelen száraz gyepek	OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	2	-	<ul style="list-style-type: none"> • invazív gyomfajok kaszálása • cserjések szükség szerinti visszaszorítása • védett fajok kíméletével végzett munkálatok • esetleg jobb terület kaszálékával „felületés”
8. Jellegtelen keményfás erdők	RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	2	-	<ul style="list-style-type: none"> • tájidegen fajok fokozatos kiszorítása • esetleg a célállapotnak (M1, M4) megfelelő szaporítóképlettel „felületés”, pl. makkszórás

1. Alapvetés

A természetvédelmi kezelés célja a meglévő természeti állapot megőrzése, javítása, bemutatása.

Ez egyrészt nem jelent több feladatot, mint ami megvalósult a területen (a jelenlegi regenerálódó, vagy regenerálódó-félben lévő természeti állapot éppen a magára hagyás következménye).

Alkalmasint költséget, feladatot, sőt, egymásnak látszólag ellentmondó tevékenységeket jelent, hiszen pl.:

1. Egyes cserjések beerdősülése kívánatos, hogy honos fajok alkotta erdő jöhessen belőlük létre,
2. másokét meg kell akadályozni, hogy cserjések maradhassanak,
3. egy harmadik cserjést pedig ritkítani, felszámolni kell, védett lágyszárú fajok védelme érdekében.

Ennek szempontjait, tér- és időbeliségét adott élőhelyekre vonatkozóan, elvi szinten felvázoltuk, de a gyakorlatban alkalmi terepi egyeztetést igényel, célszerűen a DINPI helyi szakemberével. Művezetés legfeljebb az első évben szükséges.

Az ellentmondás a példa szerinti cserjés esetében a mégsem akkora. Egész egyszerűen arról van szó, hogy adott élőhely természetességét, „fontosságát”, tájba illő voltát és „tér szerkezeti” jelentőségét területegységenként vizsgáljuk:

Ott, ahol védett, nyílt élőhelyekhez kötődő növényfajokat találtunk (gyakorlatilag az összes ilyen!), a cserjék záródását kell figyelni. Ahol a záródás túl nagy és féltő, hogy a gyepeket és az értékes gyepi fajokat a rázáruló cserjés és erdő idővel „eltünteti” (leárnyékolja, s ezzel kiszorítja a területről), ott mértékkel, egyenként vagy kisebb csoportokban a kőkényt, galagonyát, egyéb fajokat, talajfelszín felett, a téli félévben el kell távolítani.

A közelben, kisebb-nagyobb rendszerességgel, a Fóti Somlyón TT-n végeznek ilyen tevékenységet. Egy több éven átívelő DINPI-projekt keretében, „Galagony-nyűvés”-címmel kerül sor természetvédelmi kezelésre, mert a szárazgyepeket néhol a honos, de jól terjeszkedő galagonya nagy területfoglalása veszélyezteti.

Vannak egyszeri és kisebb-nagyobb gyakorisággal, rendszerességgel végzendő kezelési módok és az egyes kezelési módoknak vannak kötött vagy kevésbé kötött időszakai, célszerűsége, fontossága.

A kezelési tervnek és végrehajtásának nem célja, hogy bonyolult és költséges legyen:

A kezelési módok nem azt szolgálják, hogy egy vagy több kezelő számára bevételi forrást nyújtsanak, de egyes feladatokat nem lehet társadalmi munkában megoldani, másokra a források tulajdonképpen adottak, csak másképp kell végezni őket.

Továbbá egyes kezelési formák gazdasági hasznot és/vagy megtakarítást is jelenthetnek, mint például a száraz homoki gyepek kíméletes kezelése, legeltetése, mely érinti a legelő állat fajtát, fajtáját, számát, a legeltetés módját, idejét.

Illetve a lehordott faanyag tüzelésre, ill. aprítást követően mulcsozásra, vagy apríték-kazánban vagy brikettként eltűzelve hasznos.

2. Fás élőhelyek kezelése

2.1. Honos cserjések kezelése

Kiterjedésük a Somlyón jelentős. Galagonyás-kökényes és rózsák, szeder uralta cserjések fordulnak itt elő.

Önkéntesekkel és közmunkásokkal is végezhető, szakmai irányítás mellett.

Megőrzésük különösen a területszéleken, utak mentén fontos: Jó búvó- és fészkelőhelyek lehetnek, termésük táplálékot nyújt a madaraknak és a külső hatások (ld. területre behatolás) ellen védő szerepük van. Nem utolsósorban egyes védett növényfajok egyes állományai félig-meddig záródott cserjésekben éli túl a terepmotorozás, a vadak, gyalogosok, munkagépek taposását. Pl. a védett bíboros kosbor szinte összes példányát galagonyás-kökényes cserjésben találtuk meg.

Hosszabb távon, a külső ökológiai kapcsolatok megőrzése és fejlesztése keretében a cserjések, és más élőhelyek fennmaradását, kiterjedésének növelését célszerű elérni. Jelenleg több erdőszülő útmenti keskeny cserjesáv húzódik le a hegy lába felé, mely egyes fajok számára az ökológiai kapcsolatokat biztosítják.

2.1.1. Irtás, visszaszorítás:

A túlságosan záródó részekben, ahol védett növényfaj él, kismértékű visszaszorításuk javasolt. Az irtási munkát a téli félévben kell végezni. A kivágott ágakat, gallyakat a területről el kell szállítani, helyben eltüzelni tilos, mert a tűz tovaterjedhet, ill. a helyén maradt kiégett gyepek károsodnak, gyomosodnak.

Ha van rá mód, aprítógéppel fel lehet aprítani.

Mint írtuk, az apríték mulcsnak, komposzt-adalékként, vagy apríték-kazánban hasznosítható.

Önkéntesekkel, közmunkásokkal irányítás mellett végezhető.

Volumen: Évről évre, kisebb foltokban, becslés alapján összesen max. 50-100 m²-nyi kiterjedésben szükséges végezni.

2.1.2. Telepítés:

Legfeljebb a *Calamagrostis*-sal menthetetlenül szennyezett részekre, magvetéssel.

Volumen: nem ismert, valószínűleg pár tíz-száz m² a Somlyón.

2.1.3. Megőrzés:

Utak és erdőfoltok szegélyében. Így a tervezett erdők esetében is kalkulálni kell velük.

A betelepült fafajok fiatal egyedeinek téli irtásával lassítható a lassú erdőszülésük.

Volumen: Összesen a Somlyón akár 2 km útszegély formájában. Ez nem jelent feladatot, csak a károsítások (pl. útszélesítés, beszántás, irtás) kerülését.

2.1.4. Beerdőszülés hagyása:

Ahol nagy kiterjedésű homogén cserjések vannak, védett gyepi faj már nincs, foltokban, sávokban a betelepült fiatal fákat hagyni kell megnőni, záródni. A facsoport belsejéből fokozatosan kiszorítják a cserjéket, annak szélére.

Volumen: Pontosan nem ismert. Több ezer m².

2.2. Honos faállományok kezelése

Kisebb léptékben önkéntesekkel és közmunkásokkal is végezhető, szakmai irányítás mellett.

2.1.1. Irtás, visszaszorítás:

Legfeljebb a jobb természetességű gyepek cserjésedése, erdősülése mentén kell a fiatal honos fákat visszaszorítani. A védett pusztai meténg, a tavaszi hérics, a macskahere állományai olyan erdőszéli, napos tisztásokon vannak, melyek a teljes beerdősülés során eltűnhetnek!

A szükségszerűtől majdani minimális téli irtás mellett ezért fontos gondoskodni e gyepi fajok nekik megfelelő élőhelyeinek megőrzéséről, kialakításáról, zavartalanságáról.

Volumen: Néhány évente 1-2 fiatal fa, cserje.

2.1.2. Telepítés:

A tájidegen kultúrák helyén mindenütt elsősorban gyepekkel mozaikos honos fás élőhelyeket kell létrehozni. A két területen több hektárnyi tájidegen-fajú erdő áll.

Volumen: Több hektár. Foltokban, lékekben, időben szakaszosan, teljes talaj-előkészítés nélküli megoldások a javasoltak. Javasolt a foltok, lékek magvetéssel történő felújítása, azért is, mert a Csíkvölgyek esetében propagulum-forrás elsősorban a nyarak esetében áll rendelkezésre, tölgyesek pl. nincsenek a közelben.

2.1.3. Megőrzés:

Mindenhol meg kell őrizni. Ahol a természetességük alacsony ott a hiányzó fajokat be lehet telepíteni, a táj idegeneket pedig fokozatosan, télen, kiszálalni.

Volumen: több hektár. Időben és térben szakaszosan kell végezni. A tájidegen fajok hol szálanként, hol foltokban fordulnak elő. A faanyagot tüzelési célra lehet hasznosítani. Kisebb mennyiségek esetén a vékonyabb ágakat szétszórva helyben lehet hagyni. Vastagabb ágakat, törzseket is a talajon lehet hagyni, mely a xilofág rovarok számára kedvező.

Az irtási, kiszállítási tevékenységet fagyott talajon kell végezni. Utakról szállítójármű nem mehet le. A szállítójárművekhez a kitermelt anyagot kézzel kell kihordani. Lehetőség szerint a gyalogos taposást, új ösvény kijárását kerülni kell.

2.1.4. Beerdősülés hagyása:

Szántók, cserjések, gyepek beerdősülhetnek spontán is - amint az a Somlyón is megfigyelhető.

A helyen a gyepek és a cserjések lassú erdősülését foltokban, sávokban hagyni kell/lehet, védett gyepi fajok élőhelyén kívül.

Volumen: néhány száz m²-es foltok. Tényleges teendő nincs.

2.3. Tájidegen faállományok kezelése

2.1.1. Irtás, visszaszorítás:

Ld. előző pontok szerint: mindenütt szálanként, foltokban vagy erdőtagonként, de jellemzően nem egyszerre nagy területen. Önkéntesekkel és közmunkásokkal is végeztethető, szakmai irányítás mellett.

Volumen: több hektár a homogén állományaik esetében.

2.1.2. Telepítés: **Tilos.**

2.1.3. Megőrzés: **Tilos.**

2.1.4. Beerdősülés hagyása:

Tilos, hagyni, hogy akáccal, fenyővel, ostorfával és egyéb fajokkal az erdősülés megkezdődhessen, végbemehessen.

Volumen: Mindkét terület egészén, hosszútávon a környező területeken is (pl. hegyről levezető cserjésekben, útszéli fasorokban), hiszen amíg propagulum-forrás van, addig a védett területen is számíthatunk megjelenésükre. (Az ökológiai és zöld folyosók nemcsak a kívánt, hanem a nem kívánt fajok számára is terjedési útvonalak!)

3. Gyepes élőhelyek kezelése, Mogyoródi Somlyó

A Somlyó lágyszárú fajok uralta, gyepes élőhelyei nincsenek jó állapotban, sőt, önálló, jól lehatárolható nagy gyepfoltokról sem igazán beszélhetünk (eltekintve a vízmű rendszeresen kaszált gyepéről, ill. a Hungaroring felé eső, bővítési javaslatban szereplő egyes gyepektől):

Az egykori szőlők és gyümölcsösök helyén kialakult gyepekben ma kiterjedt galagonyás-kökényes töviskesekkel találkozunk, melyek a szukcesszió révén, lassan, vélhetően maradéktalanul be fognak erdősülni.

A rózsákkal jellemezhető sztyeppcserjések ezekkel a töviskesekkel és kisebb gyepfoltokkal mozaikolnak.

A gyepfoltokban is meg-megjelennek a fiatal cserjék – a gyepes élőhelyek önálló lehatárolása ezért is nehézkes.

Az élőhely-listában tehát ezért nincs külön gyepes élőhely, azonban a meglévő gyepmaradványokkal érdemes és kell foglalkozni:

Az özöngyom kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) mellett az őshonos, de hasonló élőhelyeken másutt is terjedő siskanád (*Calamagrostis epigeios*), a szakirodalom szerint kiszorítja a sztyepprétek értékesebb növényfajait. Sajnos itt nem is beszélhetünk valódi sztyepprétekről, mert ezek másodlagosan, emberi tevékenység (pl. égetés, illegális táborozás) vagy a vaddisznók turkálása révén bolygatott talajra a közeli élőhelyekről bekerült magokból és főleg gyomokból kialakult gyepesek.

A sztyeppcserjésekből „érkezett” pl. a nyílt részeken ma még tömeges budai imola (*Centaurea sadleriana*), vagy a hegytető molyhos tölgyeséből pl. az olasz harangvirág (*Campanula bononiensis*) vagy a borzas ibolya (*Viola hirta*) stb.). Mellettük a szántóföldi gyomok is megjelennek.

A két nagyobb, galagonyás-kökényes töviskessel körülvett gyepes területnek minden esélye meglenne arra, hogy sztyepprétekké alakuljon, azonban ehhez beavatkozások szükségesek. Elsősorban a terjeszkedő töviskes visszaszorítása, ugyanakkor a még jelenlevő sztyeppcserjés értékes fajainak, a sztyepprózsa fajoknak (rozsdás rózsa (*Rosa rubiginosa*), nagylevelű rózsa (*Rosa jundzillii*) stb.), illetve a pukkanó dudafürt (*Colutea arborescens*) cserjék védelme.

A gyepet kaszálni kell, mert a két említett fajt, a kanadai aranyvesszőt és a siskanádat vissza kell szorítani. Ezek foltjai párszáz m² kiterjedésűek lehetnek.

Sajnos nincs a közelben olyan hasonló, jó állapotú élőhely, propagulum-forrás, ahonnan pl. az árvalányhaj-fajok (pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*), hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*)) és más, értékes fajok visszatelepülhetnének. Ezt hasonló élőhelyekről magérés utáni kaszálással és erre a területre magvetéssel lehet elősegíteni. Mivel jelen esetben a közelben erre kevés az esély (a Somlyó elszigetelt a kultúrtájban; nincsenek, ill. korlátozottak az ökológiai kapcsolatai), távolabbi élőhelyekről kell szaporító anyagot biztosítani.

Védett fajok esetében a mag-, termés gyűjtése és a magszórás engedélyköteles tevékenység. Eredményességét vizsgálni célszerű.

A déli oldalon a kvadosok, motorosok által kijárt, degradált gyepesek a zavarás megszűnése után tudnának regenerálódni, de a kirándulók tűzrakása utáni leégése miatt ez hosszabb folyamatot jelent. Sajnos itt ez történt. Mindenképpen meg kellene tiltani a motorozást és a tűzrakást.

A gyepeseket országszerte károsítja a túltartott és nagylétszámú vadállomány. Ennek nyomai itt is láthatóak (elsősorban a vaddisznókról van szó, de a nyomokból ítélve őzeknek is jelentős állománya van a területen). Nem véletlen, hogy a védett bíboros kosbor- (*Orchis purpurea*-) példányok is jellemzően a töviskesben fordulnak elő, a vaddisznók ugyanis kevésbé mennek

bele. Amennyiben a töviskestől távolabb élnek, ott kitűrnék és megennék a gumókat ezek az állatok.

Fajnév	Virágzási idő	A kaszálás/legeltetés javasolt időpontja
Somlyó-hegy		
1. Bíboros kosbor	április-május	júniustól
2. Pusztai meténg	április-május	júniustól
3. Tavaszi hérics	március-május	júniustól
4. Macskahere	(április) május-augusztus	szeptembertől
5. Budai imola	május-október	októbertől
Visszaszorítandó fajok		
10. Aranyvessző	július-október	júniusig, és még 1-2 alkalommal
11. Siskanád	június-július	júniusig, és még 1-2 alkalommal

A fenti táblázatból látható, hogy a „korai” virágzású fajokat éppen csak követi a két visszaszorítandó faj virágzása, vagyis ezek esetében a magérlelés kockázatos lehet. Amint azonban feljebb szó volt róla, a siskanádas és aranyvesszős foltokban már jelenleg sincs, ill. ritka a védett faj, így a kockázat alacsony. Visszaszorításukkal éppen hogy számukra jobb gyeppek hozhatók létre: helyükre a védett fajok könnyebben visszatelepülhetnek.

A jelenlegi kis gyepmaradványok esetében legfeljebb alkalmi tisztítókaszálások, cserjeirtás szükségesek. Ezek jelenleg is a homoki varjúháj, a homoki árvalányhaj és a homoki imola eddig ismert termőhelyei.

Tekintettel arra, hogy egyelőre a pászta területét (több ezer m²) tekinthetjük gyeprekonstrukciós területnek, „csak” annak rosszabb állapotú részein szükséges beavatkozni. Ez a cserjések és fiatalosok, SZÜKSÉG SZERINTI, kíméletes visszaszorítását jelenti, amely nem a nehézgéppel történő szárazúzózás, hanem a kézi cserjeirtás. (A szükség szerinti azt is jelenti, hogy a pásztaban feljövő honos nyarasok érdekében a fenntartásáv gyakorlati szélességét illetően egyeztetni szükséges, annak érdekében, hogy a nyarasok legalább foltokban felnőhessenek. Nem cél a vezetékre „ránöveszteni” a fákat, azonban a vezetékek vonalától oldalra még lehet elegendő tér egy-egy fasor kialakulására.)

A cserjeirtás szükségesetén – ha a pászta fenntartója nem akarja vagy tudja vállalni ebben a formában, ahogy arra a homoktövis káposztásmegyeri élőhelyén is példát láthatunk – önkéntes és közmunkásokkal megvalósítható.

E kezelési mód természetvédelmi jelentősége a kiterjedés miatt igen nagy! (Másik oldalról nézve: a védett fajok elpusztítása természetkárosítás, mint ahogy a káposztásmegyeri irtás esetében bírságot a hatóság. A későbbiekben társadalmi szervezetek vették át a területkezelést.)

Fontos, hogy hasonló élőhelyek csak nagy távolságra találhatóak meg, ami – propagulumforrás híján – fennmaradásuk szempontjából kockázatot jelent, illetve ritkaságuk miatt értéküket növeli.

Távlatokban a nem honos fás állományok cseréje során lenne célszerű és nagyjelentőségű foltokban gyeprekonstrukciót végrehajtani, hiszen az itt honos fás élőhelyek (ld. a Somlyó példáját) gyepmozaikos erdők.

A második ütemben végzett felmérések során derült fény igazán a völgytalp nedves élőhelyeinek értékeire. Ezek igen kis kiterjedésűek. A Csíkvölgyi forrásvidéken összefüggő, fátlannak tekinthető egyedüli élőhely a nádas, melyet jelenleg nem kell kezelni.

A védett lágyszárú fajok a völgytalpi fás társulások, elsősorban az égeres, aljnövényzetét alkotják. Itt a kaszálás helyett a taposás lehet a kockázati tényező.

4. Védett állatfajok állományainak kezelése

Az állatfajokat is élőhelyük védelmével lehet igazán megvédeni.

A korábban leírt élőhely-kezelési tevékenységek az állatok életfeltételeire is hatnak.

Alapvetően, az idegenhonos fás élőhelyek fokozatos cseréje kivételével, kisebb volumenű változtatásokat javasoltunk, így drasztikus élőhely-változások, -változtatások nem várhatók.

A fafajcsere esetében is ezért van jelentősége a fokozatosságnak, bár az akácok élőhelyi jelentősége jellemzően alacsony. A fenyveseké inkább a speciálisan a hozzájuk kötődő fajok miatt (pl. téli északi madárvendégek) lehet magasabb, de a hatásokat konkrétan nehéz jósolni, mert célzott zoológiai vizsgálatokra nem került sor.

A botanikai felmérések során látott fajokat feljegyeztük, de ez nem helyettesíti az élőhelyek alapján várható egyes fontosabb taxonok specialistáinak megfelelő időben végzett vizsgálatait.

Az eddig kimutatott fajok közül talán legnagyobb jelentősége a gyurgyalagnak van (a délvidéki poszméh mellett, melynek eddig egyetlen példányát láttuk). Egy fészkelésre alkalmas meredek partfal van a Somlyón, mely frekvenciált helyen, utak találkozásánál található. Egy további fészkelő hely van a Kótyis területén, illetve a foci pályától ellenkező irányban is vannak, már lakóövezet szegélyén, fészkelésre alkalmas, vagy alkalmassá tehető partfalak.

A fészkelés zavartalanságának biztosítása érdekében távolabbi útkialakítást (elterelést), esetleg fizikai elhatárolást (korlát) javaslunk, a rárepülés és a rálátás biztosítása mellett: A fészkelő hely egy tanösvény-állomáson bemutatható, de semmiképpen sem mellette kialakított állomással, táblával, és mindenképpen felhívva a figyelmet a megfigyelés során a csendes viselkedés fontosságára.

(Érdekes megfigyelést tettünk, pl. Pócsmegyeren, ahol terepjáróval behajtva a nagy gyurgyalag fészkelő telep mellett nem zavartatták magukat az etető madarak. A kiszálló emberek előtt viszont elmenekültek az etető madarak, ezért a zavarást kerülni kell.)

A még helyhez kötöttebb állatfajok közül a zöld és fűrgegyíkot elsősorban, napos, köves, cserjésekben, gyepekben, erdei tisztásokon figyelhetjük meg. Ezen élőhelyek kiterjedése nagy. A cserjések ökológiai kapcsolatai a hegylábak felé jórészt fennállnak.

Valószínűleg lábatlan gyík, pannon gyík és erdei sikló is lehet a Somlón.

Az ökológiai kapcsolatok mentén érdemes kitérni még például a Mogyoródi-patak medrére és mentére. A fás kísérovegetáció Fót központjától felfelé tulajdonképpen adott, lejjebb is jellemző, majd távolabbi alsó szakaszon hiányos. A meder egyes szakaszokon burkolt, néhol (Mogyoródon központjában) mederlépcsők osztják halak számára hosszirányba átjárhatatlan szakaszokra. Ezek alapján a vízfolyás természetességét a lenti szakaszok állapotának javításával is lehet segíteni.

Egyes állatfajokat vissza lehet telepíteni, ha visszatelepülésük nem lehetséges az ökológiai kapcsolatok hiányában vagy biztosítása ellenére sem. E megoldások és fajok körét, a telepítés prioritását még tisztázni kell. Védett állatfajok telepítése is engedély köteles tevékenység.

Amennyiben a vaddisznók bolygatása nagyobb mértékűvé válik, állományuk szabályozásában az illetékes vadásztársaság közreműködését kell kérni.

5. Bemutató, látogatás

A területek szabadon látogathatók, kirándulók, mezőgazdasági, területkezelési tevékenységet folytatók és a vadászok számára.

Az utakról, ösvényekről sem gyalog, sem géppel letérni nem szabad. Ezt akadályozza a töviskes cserjések megléte és védelme.

Hiányukban és védett faj útszéli előfordulása esetén célszerű a figyelmet külön felhívni erre, vagy a terület „bejáratánál”, vagy külön táblán, vagy a védett fajokat helyben bemutató táblán.

A motorosok, qvadosok jelenléte káros. Tiltó táblákkal, cikkekkel és a kártétel említésével kell erre felhívni a figyelmet.

A kilátó sajátos eleme a táj bemutatásának. Felújítása nem a természetvédelmi kezelés része, de annak tekinthető, ha a kilátás nyújtotta élményszerzésen kívül ismeretekhez is juttatja a látogatókat. Fontos, hogy természeti értékek nem károsodhatnak a felújítás során. Továbbá olyan kiegészítő attrakciókat sem javasolunk ide telepíteni, mely a zavarást fokozza, generálja. Ennek érdekében a tervezés során és a munkavégzés kezdetén egyeztetni szükséges.

A területek bemutatása kiépítés nélkül, szakvezető igénybevételével is lehetséges.

Egy tanösvény kiépítését mind az állomások, mind a létesítmények számát illetően minimalizálva, megoldásait tájba illesztve kell megoldani. Erre lehetőséget nyújt az okostelefonos-internetes megoldás vagy vezetőfüzet, vezetőlap. Előbbihez készülék, utóbbihoz legalább egy internetről letölthető változat, vagy a településen több ponton átvehető nyomdatermék szükséges.

Fokozott figyelmet az ösvények szélén lévő védett fajok (pl. gyurgyalag, tavaszi hérics) állományai igényelnek.

A bemutatás lehetőségét nyújtja az önkormányzati és civil, magán honlapokon, közösségi oldalakon, helyi, regionális, országos lapokban történő ismeretterjesztő írások, cikkek közzlése.

6. Monitoring, felülvizsgálat

A természetvédelmi kezelési tervet 10 évente felül kell vizsgálni (de sűrűbben is lehet). Tíz év alatt a valóban végrehajtott kezelési módok, vagy azok hiánya megmutatja, milyen beavatkozások, hogyan érték el céljukat, ill. milyen spontán változások következtek be.

A változások követése kisebb-nagyobb rendszerességű felmérésekkel nyomon követhető. Pl. ahol sűrűbb aktív beavatkozások vannak, pl. *Calamagrostis*-os állományok kaszálása, ott évente figyelni kell az eredményt.

A védett fajok lehetnek növények, gombák, gerincesek és gerinctelen állatfajok.

A megalapozó tanulmányban a növénytan értékekre koncentráltunk, mely mellett állatfajok is megfigyelésre kerültek. (Ilyen például egy rovartani ritkaság, a már a dombságból kipusztultnak hitt délvidéki poszméh véletlen megfigyelése. Jelentős még a gyurgyalag előfordulás.)

A területeken lényegesen több védett faj fordulhat elő, melyet hosszabb időtartamú és specialisták által végzett vizsgálatok igazolnak majd. Így madarakkal, lepkékkel, bogarakkal, egyenesszárnyúakkal foglalkozó szakemberek egy-egy vizsgálata is sok adattal szolgálhat. Felkérésükre legalább egy megalapozó adatbázis összeállítása végett jó lenne forrást találni.

A monitoring a vizsgálatot, az eredmények értékelését és az az alapján történő visszacsatolást jelent. Vagyis a kapott adatok, információk a területkezelésre is vissza kell hassanak.

Mogyoródi Somlyó növényteni fajlista

Magyar név	Latin név	Védettség	T	W	R	TVK	Megj.
Mezei juhar	<i>Acer campestre</i>		5a	4	4	K	
Tatárjuhar	<i>Acer tataricum</i>		6k	4	4	K	
Nemes cickafark	<i>Achillea nobilis</i>		6k	2	4	K	
Magyar cickafark	<i>Achillea pannonica</i>		6k	2	4	K	
Parlagi csombor-pereszlény	<i>Acinos arvensis</i>		6k	1	4	TP	
Tavaszi hérics	<i>Adonis vernalis</i>	Védett	6	3	5	V	
Párlófű	<i>Agrimonia eupatoria</i>		5	3	3	TZ	
Kányazsombor	<i>Alliaria petiolata</i>		5a	4	4	TZ	
Sárga hagyma	<i>Allium flavum</i>		6k	0	5	K	
Kígyóhagyma	<i>Allium scorodoprasum</i>		5a	3	4	TZ	
Pusztai ternye	<i>Alyssum desertorum</i>		5a	3	0	GY	
Keserűmandula	<i>Amygdalus communis</i>					G	
Zamatos turbolya	<i>Anthriscus cerefolium ssp. trichosperma</i>		6	5	3	TZ	
Nyúlzapuka	<i>Anthyllis vulneraria</i>		6k	3	4	K	
Tornyos ikravirág	<i>Arabis turrata</i>		6a	3	4	K	
Közönséges bojtortján	<i>Arctium lappa</i>		5	6	4	GY	
Kakukk-homokhúr	<i>Arenaria serpyllifolia</i>		5	3	4	TP	
Nyúlárnyék	<i>Asparagus officinalis</i>		6k	3	4	K	
Ebfojtó müge	<i>Asperula cynanchica</i>		6k	2	4	K	
Észak-amerikai őszirózsa	<i>Aster spp.</i>					GY	
Hólyagos csüdfű	<i>Astragalus cicer</i>		5k	3	4	K	
Édeslevelű csüdfű	<i>Astragalus glycyphyllos</i>		5	5	4	K	
Zászlós csüdfű	<i>Astragalus onobrychis</i>		6k	2	4	K	
Fekete peszterce	<i>Ballota nigra</i>		7k	3	4	GY	
Sóskaborbolya	<i>Berberis vulgaris</i>		6	3	4	K	
Fenyérfű	<i>Botriochloa ischaemum</i>		7	2	0	TZ	
Tollas szálkaperje	<i>Brachypodium pinnatum</i>		5a	2	4	E	
Erdei szálkaperje	<i>Brachypodium sylvaticum</i>		5a	5	4	K	
Árva rozsok	<i>Bromus inermis</i>		5	4	4	K	
Meddő rozsok	<i>Bromus sterilis</i>		7	2	4	GY	
Mezei gyöngyköles	<i>Buglossoides arvensis</i>		7k	2	4	TP	
Erdei gyöngyköles	<i>Buglossoides purpureo-coeruleum</i>		6a	3	4	K	
Siskanád	<i>Calamagrostis epigeios</i>		5	2	4	TZ	
Olasz harangvirág	<i>Campanula bononiensis</i>		6k	3	4	K	
Csomós harangvirág	<i>Campanula glomerata</i>		5k	2	4	K	
Kányaharangvirág	<i>Campanula rapunculoides</i>		5	5	3	TZ	
Tavaszi sás	<i>Carex caryophylla</i>		5	4	0	K	
Lappangó sás	<i>Carex humilis</i>		5k	2	5	E	
Sárgás sás	<i>Carex michelii</i>		5a	3	4	K	
Korai sás	<i>Carex praecox</i>		5	3	4	K	

3. függelék a .../2016 (.....) önkormányzati rendelethez

Hagymás fogasír	<i>Cardamine bulbifera</i>		5a	5	4	K	
Útszéli zsásza	<i>Cardaria draba</i>		7	3	4	GY	
Rövidgalléros bábakalács	<i>Carlina biebersteinii</i>		5a	2	4	TZ	
Homoki imola	<i>Centaurea arenaria subsp. tauscheri</i>	Védett	6k	1	4	V	
Magyar imola	<i>Centaurea pannonica</i>		5a	6	4	TZ	
Budai imola	<i>Centaurea sadleriana</i>	Védett	6k	2	4	V	
Vérehulló fecskefű	<i>Chelidonium majus</i>		5k	4	5	GY	
Mezei katáng	<i>Cichorium intybus</i>		7	5	4	GY	
Gyapjas aszat	<i>Cirsium eriophorum</i>		5	6	4	GY	
Közönséges aszat	<i>Cirsium vulgare</i>		6k	5	4	GY	
Erdei iszalag	<i>Clematis vitalba</i>		5a	5	3	K	
Borsfű	<i>Clinopodium vulgare</i>		5a	5	3	K	
Pukkanó dudafürt	<i>Colutea arborescens</i>		6a	3	5	K	
Húsos som	<i>Cornus mas</i>		6a	3	5	K	
Veresgyűrű	<i>Cornus sanguinea</i>		5a	4	4	K	
Ujjas keltike	<i>Corydalis solida</i>		5a	5	4	K	
Mogyoró	<i>Corylus avellana</i>		5a	5	3	K	
Egybibés galagonya	<i>Crataegus monogyna</i>		5a	4	3	K	
Közönséges ebnylvüfű	<i>Cynoglossum officinale</i>		6	3	4	GY	
Csomós ebír	<i>Dactylis glomerata</i>		5a	6	4	TZ	
Vadmurok	<i>Daucus carota</i>		5a	2	5	TZ	
Terjőke kígyószisz	<i>Echium vulgare</i>		6a	3	0	TP	
Deres tarackbúza	<i>Elymus hispidus</i>		6k	1	4	TZ	
Seprence	<i>Erigeron annuus</i>		0	7	4	GY	
Bürök gémmorr	<i>Erodium cicutarium</i>		0	4	0	GY	
Mezei iringó	<i>Eryngium campestre</i>		7	2	4	TZ	
Csíkos kecskerágó	<i>Euonymus europaeus</i>		5a	5	3	K	
Bibireses kecskerágó	<i>Euonymus verrucosus</i>		5a	4	4	K	
Farkaskutyatej	<i>Euphorbia cyparissias</i>		5k	3	4	GY	
Homoki kutyatej	<i>Euphorbia seguieriana</i>		6k	1	4	K	
Sarlófű	<i>Falcaria vulgaris</i>		7	2	4	GY	
Pusztai csenkesz	<i>Festuca rupicola</i>		6k	2	4	E	
Vékony csenkesz	<i>Festuca valesiaca</i>		6k	2	4	K	
Csattogó szamóca	<i>Fragaria viridis</i>		5k	3	4	K	
Virágos kőris	<i>Fraxinus ornus</i>		6	2	4	E	
Sárga tyúktaréj	<i>Gagea lutea</i>		5a	6	3	K	
Kis tyúktaréj	<i>Gagea pusilla</i>		6k	2	4	TZ	
Ragadós galaj	<i>Galium aparine</i>		6	7	4	GY	
Közönséges galaj	<i>Galium mollugo</i>		5a	2	4	K	
Tejoltó galaj	<i>Galium verum</i>		5k	3	4	K	
Erdei gyömbér	<i>Geum urbanum</i>		5	4	4	K	
Szúrós hölgymál	<i>Hieracium echinoides</i>		6k	2	4	K	
Ezüstös hölgymál	<i>Hieracium pilosella</i>		5a	1	3	K	
Olocsán	<i>Holosteum umbellatum</i>		5	5	4	GY	

3. függelék a .../2016 (.....) önkormányzati rendelethez

Apró szirtőr	<i>Hornungia petraea</i>		6a	1	5	TP	
Komló	<i>Humulus lupulus</i>		5	7	0	TZ	
Lyukaslevelű orbáncfű	<i>Hypericum perforatum</i>		5a	3	0	TZ	
Borzas peremizs	<i>Inula hirta</i>		5k	2	4	K	
Füzlevelű peremizs	<i>Inula salicina</i>		5k	4	3	K	
Apró nőszirom	<i>Iris pumila</i>	Védett	6k	2	5	V	
Nemes dió	<i>Juglans regia</i>		5	6	3	G	
Piros árvacsalán	<i>Lamium purpureum</i>		5	5	4	GY	
Bojtorjánsaláta	<i>Lapsana communis</i>		5a	4	3	TZ	
Nagylevelű lednek	<i>Lathyrus latifolius</i>		6	3	4	K	
Mogyorós lednek	<i>Lathyrus tuberosus</i>		7	3	4	GY	
Parlagi madármályva	<i>Lavatera thuringiaca</i>		5	4	1	K	
Közönséges oroszlánfű	<i>Leontodon hispidus</i>		5a	4	0	K	
Fagyal	<i>Ligustrum vulgare</i>		5a	4	3	E	
Közönséges gyöngyköles	<i>Lithospermum officinale</i>		5k	2	3	K	
Cseplész lucerna	<i>Medicago prostrata</i>		6a	1	5	K	
Prémes gyöngyperje	<i>Melica ciliata</i>		6a	1	5	K	
Egymagvú gyöngyköles	<i>Melica uniflora</i>		5a	4	4	K	
Orvosi somkóró	<i>Melilotus officinalis</i>		6	4	0	TZ	
Üstökös gyöngyike	<i>Muscari comosum</i>		6a	2	0	TZ	
Fürtös gyöngyike	<i>Muscari neglectum</i>		6a	2	5	K	
Karcsú gyöngyike	<i>Muscari tenuiflorum</i>		6k	2	4	K	
Apácavirág	<i>Nonea pulla</i>		6k	3	4	TZ	
Sárga fogfű	<i>Odontites lutea</i>		5a	5	0	TZ	
Bíboros kosbor	<i>Orchis purpurea</i>	Védett	6a	3	4	V	
Parlagi ligetszépe	<i>Oenothera biennis</i>		0	6	4	GY	
Szurokfű	<i>Origanum vulgare</i>		5	3	4	K	
Orlay-murok	<i>Orlaya grandiflora</i>		6a	3	5	TZ	
Aszúszegefű	<i>Petrorhagia prolifera</i>		6a	1	0	K	
Szarvaskocsord	<i>Peucedanum cervaria</i>		5a	2	5	K	
Macskahere	<i>Phlomis tuberosa</i>	Védett	5	3	4	V	
Keserűgyökér	<i>Picris hieracioides</i>		5a	2	4	GY	
Hasznos földitömjén	<i>Pimpinella saxifraga</i>		5a	3	3	TZ	
Feketefenyő	<i>Pinus nigra</i>		6	2	5	G	
Bajuszos kásafű	<i>Piptatherum virescens</i>		6k	3	5	K	
Lándzsás útifű	<i>Plantago lanceolata</i>		5a	4	0	TZ	
Réti útifű	<i>Plantago media</i>		5a	5	0	TZ	
Széleslevelű salamonpecsét	<i>Polygonatum latifolium</i>		6k	5	4	K	
Soktérdű salamonpecsét	<i>Polygonatum odoratum</i>		5	3	4	K	
Keskenylevelű perje	<i>Poa angustifolia</i>		5	3	4	E	
Szürke nyár	<i>Populus x canescens</i>		5a	6	4	E	
Nemesnyár	<i>Populus x euramericana</i>					A	ültetett
Homoki pimpó	<i>Potentilla arenaria</i>		6a	1	5	K	
Vörösszárú pimpó	<i>Potentilla heptaphylla</i>		5k	2	4	K	
Egyenes pimpó	<i>Potentilla recta</i>		6	2	4	K	

3. függelék a .../2016 (.....) önkormányzati rendelethez

Sajmeggy	<i>Prunus mahaleb</i> (<i>Cerasus</i>)		6a	2	5	E	
Kökény	<i>Prunus spinosa</i>		5a	3	3	TZ	
Bársonyos tüdőfű	<i>Pulmonaria mollis</i>		5k	4	4	K	
Közönséges vadkörte	<i>Pyrus pyraeaster</i>		5	3	4	K	
Cser	<i>Quercus cerris</i>		5a	3	3	E	
Kocsánytalan tölgy	<i>Quercus petraea</i>		5a	6	0	E	
Molyhos tölgy	<i>Quercus pubescens</i>		6a	2	5	E	
Kocsányos tölgy	<i>Quercus robur</i>		5a	6	0	E	
Salátaboglárka	<i>Ranunculus ficaria</i>		5a	6	3	K	
Sokvirágú boglárka	<i>Ranunculus polyanthemus</i>		5k	4	3	Tz	
Varjútövis	<i>Rhamnus catharticus</i>		5a	3	4	K	
Cserjés szeder	<i>Rubus fruticosus</i>		5a	5	4	TZ	
Fehér akác	<i>Robinia pseudacacia</i>		5	3	4	GY	
Gyepűrózsa	<i>Rosa canina</i>		5a	3	3	TZ	
Rozsdás rózsza	<i>Rosa rubiginosa</i>		7	3	4	TZ	
Ligeti zsály	<i>Salvia nemorosa</i>		6a	2	4	K	
Réti zsály	<i>Salvia pratensis</i>		6	3	0	K	
Fekete bodza	<i>Sambucus nigra</i>		5a	5	3	GY	
Csabaíre	<i>Sanguisorba minor</i>		5k	3	4	K	
Szappanfű	<i>Saponaria officinalis</i>		5a	4	0	TZ	
Vajszínű ördög szem	<i>Scabiosa ochroleuca</i>		6k	2	4	TZ	
Tarka koronafürt	<i>Securigera varia</i>		5	3	4	K	
Sármányvirág	<i>Sideritis montana</i>		7	2	4	TP	
Fehér mécsvirág	<i>Silene latifolia subsp. alba</i>		5	4	0	GY	
Bókoló habszegfű	<i>Silene nutans</i>		5a	3	3	K	
Hólyagos habszegfű	<i>Silene vulgaris</i>		5	3	4	K	
Kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>		0	7	4	A	
Hasznos tisztesfű	<i>Stachys recta</i>		6	1	5	K	
Olocsán csillaghúr	<i>Stellaria holostea</i>		5a	5	3	K	
Tyúkhúr	<i>Stellaria media</i>		0	5	0	GY	
Kunkorgó árvalányhaj	<i>Stipa capillata</i>		6k	2	4	K	
Sátoros varádics	<i>Tanacetum corymbosum</i>		5	4	4	K	
Szarvacskás pitypang	<i>Taraxacum erythrospermum</i>		6k	2	0	K	
Sarlós gamandor	<i>Teucrium chamaedrys</i>		6a	2	4	K	
Közönséges borkóró	<i>Thalictrum minus</i>		5k	3	4	K	
Galléros tarsóka	<i>Thlaspi perfoliatum</i>		5	1	4	TP	
Közönséges kakukkfű	<i>Thymus glabrescens</i>		6a	2	4	K	
Magyar kakukkfű	<i>Thymus pannonicus</i>		6a	2	4	K	
Hegyi szil	<i>Ulmus glabra</i>		5a	7	3	K	
Mezei szil	<i>Ulmus minor</i>		5a	7	4	K	
Nagy csalán	<i>Urtica dioica</i>		5	5	4	TZ	
Osztrák ökörfarkkóró	<i>Verbascum chaixii</i> subsp. <i>austriacum</i>		5	3	4	TZ	
Lila ökörfarkkóró	<i>Verbascum phoeniceum</i>		6k	2	4	TZ	
Gamandor veronika	<i>Veronica austriaca</i>		5k	3	4	K	

3. függelék a .../2016 (.....) önkormányzati rendelethez

	<i>subsp.teucrium</i>						
Borostyánlevelű veronica	<i>Veronica hederifolia</i>		5a	4	4	TZ	
Ostorménfa	<i>Viburnum lantana</i>		6a	4	4	K	
Keskenylevelű bükköny	<i>Vicia tenuifolia</i>		5	2	4	TZ	
Pusztai meténg	<i>Vinca herbacea</i>	Védett	6k	2	4	V	
Mezei árvácska	<i>Viola arvensis</i>		5	4	0	GY	
Kék ibolya	<i>Viola cyanea</i>		6k	4	4	K	
Borzas ibolya	<i>Viola hirta</i>		5a	3	4	K	
Illatos ibolya	<i>Viola odorata</i>		6a	4	4	K	